

ที่ นร ๐๓๐๒/ว(๑) ๓๘๕

๑/๑๕
สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๕ มกราคม ๒๕๓๑

เรื่อง ขาดการการอนุรักษ์แหล่งน้ำดิบเพื่อการประปานครหลวง

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน

อ้างถึง หนังสือกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน

ที่ วพ ๐๕๐๕/๒๒๓๒๒ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๐

ตามที่ได้เสนอมาตรการการอนุรักษ์แหล่งน้ำดิบเพื่อการประปา
นครหลวง ซึ่งกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงานได้พิจารณา
ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว ไปแจ้งคณะรัฐมนตรีพิจารณา นั้น

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๓๑ ลงมติว่า

๑. เห็นชอบด้วยกับแนวทางการดำเนินงานเพื่อการแก้ไขปัญหาคูณภาพน้ำดิบเพื่อการประปานครหลวง ทั้งการดำเนินงานระยะสั้นและระยะยาว
ตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงานเสนอ และใช้ส่วนราชการ
ที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติและดำเนินการตามแนวทางดังกล่าวโดยด่วนต่อไป

๒. เห็นชอบด้วยกับมาตรการการขยายเขตอนุรักษ์แหล่งน้ำดิบ
เพื่อการประปานครหลวง จากเดิม ๒๐๐ ตารางกิโลเมตร เป็นพื้นที่
๑๕๐ ตารางกิโลเมตร โดยมีข้อกำหนดในทางปฏิบัติในพื้นที่ที่ขยาย ตามที่
กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงานเสนอ โดยใช้คำข้อความ
"ขนาดเล็ก" ในข้อ ๑) ออก และให้กระทรวงอุตสาหกรรมและส่วนราชการ
ที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติต่อไป

/จึงเรียน ...

2/15

จึงเรียนยืนยันมา ได้แจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องตามบัญชีแนบท้ายทราบ

ขอแสดงความนับถือ

~

(นายอนันต์ อนันตกุล)
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

14 ส.ค. 2531

อนันต์ อนันตกุล

ผอ. กปร.....
พร. ผอ. กปร.....
ชน. ผ.....
ชน. 3.....
วิเคราะห์/บริหาร/วิชาการ.....
จนท. พิมพ์/ทำ.....

3/15

ที่ นร ๐๒๐๒/ว(ก) ๓๓๘

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

มกราคม ๒๕๓๑

เรื่อง มาตรการการอนุรักษ์แหล่งน้ำดิบเพื่อการประปานครหลวง

เรียน รัฐ - กค. กษ. มท. อก. สธ. เลขา - ศช.

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่ นร ๐๒๐๒/๑๕๒๗๕ - ๘๐
ลงวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๓๐

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน
ที่ วพ ๐๕๐๕/๒๖๗๗๖ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๐

ตามที่ไต่ถามยืนยันมติคณะรัฐมนตรีให้กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี
และการพลังงานพิจารณาหาบทวนมาตรการการอนุรักษ์แหล่งน้ำดิบเพื่อการประปา
นครหลวงร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ตามข้อสั่งเกิดของคณะรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง
แล้วเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป นั้น

บัดนี้ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงานได้เสนอ
มาตรการการอนุรักษ์แหล่งน้ำดิบเพื่อการประปานครหลวง ซึ่งกระทรวงวิทยาศาสตร์
เทคโนโลยีและการพลังงานได้พิจารณาร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว มาเพื่อ
คณะรัฐมนตรีพิจารณา ความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือที่ไต่ส่งมาพร้อมนี้

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๓๑ ลงมติว่า

๑. เห็นชอบด้วยกับแนวทางการดำเนินงานเพื่อการแก้ไขปัญหา
คุณภาพน้ำดิบเพื่อการประปานครหลวง ทั้งการดำเนินงานระยะสั้นและระยะยาว
ตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงานเสนอ และให้ส่วนราชการ
ที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติและดำเนินการตามแนวทางดังกล่าวโดยด่วนต่อไป

/๒๐ ...

4/15

๒. เห็นชอบด้วยกับมาตรการการขยายเขตอนุรักษ์แหล่งน้ำดิบ
เพื่อการประปานครหลวง จากเดิม ๒๐๐ ตารางกิโลเมตร เพิ่มขึ้นอีก
๑๕๐ ตารางกิโลเมตร โดยมีข้อกำหนดในทางปฏิบัติในพื้นที่ที่ขยาย ตามที่
กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงานเสนอ โดยให้ตัดข้อความ
"ขนาดเล็ก" ในข้อ ๒) ออก และให้กระทรวงอุตสาหกรรมและส่วนราชการ
ที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติต่อไป

จึงเรียนยืนยันมา   จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายอนันต์ อันทะกุล)
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

14 ส.ค. 2531

กองการประชุมคณะรัฐมนตรี
โทร. ๒๔๒๐๕๔๔๔

ผอ. กปร.....
พร. ผอ. กปร.....
พ.ร.อ. ....
ร.ร. ....
วิเทศฯ/ร.ร. ....
จนท.พิเศษ/ร.ร. ....

ม/ร 306-ก 30

15.25

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

รับจาก

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
วันที่ 30.6.30 เวลา 15.15 น.

5/15

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี กองการประชุมคณะรัฐมนตรี โทร.2812220

ที่ นร 0202/1905

วันที่ 30

ธันวาคม 2530

เรื่อง มาตรการการอนุรักษ์แหล่งน้ำดื่มเพื่อการประปา

เรียน ท่านรองนายกรัฐมนตรี (นายพิชัย รัตตกุล)

1. เรื่องเดิม

1.1 คณะรัฐมนตรีได้มีมติ (17 เมษายน 2522) เห็นชอบให้ประกาศมาตรการการอนุรักษ์แหล่งน้ำดื่มเพื่อการประปาฯ ด้วยเหตุผลเพื่อป้องกันมิให้คุณภาพน้ำดื่มจากแม่น้ำเจ้าพระยาที่ตำบลสำแล อำเภอสสามโคก จังหวัดปทุมธานี ซึ่งจะใช้ในการผลิตน้ำประปาของการประปาฯ มีคุณภาพเสื่อมลงโดยกำหนดพื้นที่ห้ามตั้งหรือขยายโรงงานอุตสาหกรรมบางประเภทที่อยู่รอบบริเวณจุดสูบน้ำดื่ม

1.2 คณะรัฐมนตรีได้มีมติ (13 ตุลาคม 2530) ให้กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน พิจารณาทบทวนมาตรการการอนุรักษ์แหล่งน้ำดื่มเพื่อการประปาฯ ร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ตามข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง แล้วเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

2. ข้อเท็จจริง

2.1 กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงานรายงาน ว่าสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติได้ดำเนินการทบทวนมาตรการการอนุรักษ์แหล่งน้ำดื่มดังกล่าว ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2530 เรียบร้อยแล้ว และคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติได้พิจารณาให้ความเห็นชอบแล้ว และในส่วนของมาตรการการควบคุมการตั้งหรือขยายโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่อนุรักษ์ที่ขยายนั้น ได้รับปรับปรุงใหม่เป็น "ข้อกำหนดในทางปฏิบัติเพื่อการควบคุม" โดยมีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

2.1.1 ในเขตพื้นที่อนุรักษ์ไม่อนุญาตให้ตั้งหรือขยายโรงงานอุตสาหกรรมที่มีน้ำทิ้งประกอบด้วยสารพิษ

2.1.2 ในเขตพื้นที่อนุรักษ์ในหลักการแล้วจะไม่ให้มีการตั้งหรือขยายโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นอีก ยกเว้นเฉพาะที่มีข้อผูกพันตามกฎหมายหรือตามมติคณะรัฐมนตรี และยกเว้นโรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็กที่น้ำทิ้งมีปริมาณความสกปรกในรูป บีโอดีไม่เกินวันละ 1 กิโลกรัม

/2.1.3

บันทึกข้อความ

6/15

5

ส่วนราชการ _____

ที่ _____

วันที่ _____

เรื่อง มาตรการการอนุรักษ์แหล่งน้ำดิบเพื่อการประปานครหลวง

- 2 -

2.1.3 ในการพิจารณาอนุญาตให้ตั้งหรือขยายโรงงานอุตสาหกรรมในเขตอนุรักษ์ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา นอกจากจะเป็นไปตามเงื่อนไขในเรื่องน้ำทิ้งที่มีสารพิษและความสกปรกในรูปบีโอดีตามข้อกำหนดแล้ว ให้เป็นไปตามกฎกระทรวงมหาดไทย ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2528) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 ด้วย

2.1.4 ในหัวข้อเรื่อง "แนวทางการดำเนินงานเพื่อการแก้ไขปัญหาคูณภาพน้ำดิบเพื่อการผลิตน้ำประปาของการประปาฯนครหลวง" นั้น ให้ตั้งประเด็นเกี่ยวกับแนวทางในเรื่องการย้ายจุดสูบน้ำดิบออกตามความต้องการของกระทรวงมหาดไทยแล้ว

2.2 กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน พิจารณาแล้ว เห็นชอบกับมติของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติในการทบทวนมาตรการอนุรักษ์แหล่งน้ำดิบเพื่อการประปาฯนครหลวง จึงขอให้สำนักงานรัฐมนตรีพิจารณา ดังนี้.--

2.2.1 ให้ความเห็นชอบกับแนวทางการดำเนินงานเพื่อการแก้ไขปัญหาคูณภาพน้ำดิบเพื่อการประปาฯนครหลวง และให้หน่วยงานรับผิดชอบเร่งดำเนินการตามแนวทางดังกล่าว

2.2.2 ให้ความเห็นชอบกับมาตรการการขยายเขตอนุรักษ์แหล่งน้ำดิบเพื่อการประปาฯนครหลวงซึ่งขยายเพิ่มเติมอีก 150 ตารางกิโลเมตร โดยมีข้อกำหนดในทางปฏิบัติในพื้นที่ขอขยายตามรายละเอียดที่กำหนด และให้กระทรวงอุตสาหกรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติต่อไป

บันทึกข้อความ

7/15

6

ส่วนราชการ _____

ที่ _____

วันที่ _____

เรื่อง _____

มาตรการการอนุรักษ์แหล่งน้ำดื่มเพื่อการประปานครหลวง

- 3 -

3. ความเห็น

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาแล้ว เห็นควรนำมติของคณะกรรมการ

สิ่งแวดล้อมแห่งชาติเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา ตามข้อ 2.2 ต่อไป

(นายอนันต์ อนันตกุล)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ไปรษณีย์ โทร. ๖๖๖๖

(นายพิชัย รัตตกุล)

รองนายกรัฐมนตรี

๓๐ ๖๖ ๖๖

No. 3126

25 ธค 30

12.30 น.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

9258

วันที่

25 ธ.ค. 2530

วันที่ 25 ธ.ค. 2530

10.00 น.

ที่ วพ 0505/26770

กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี

และการพลังงาน

ถนนพระราม 6 กรุงเทพฯ 10400

วส 8/15
๕ ธ.ค. 30
9024

๒๔ ธันวาคม 2530

เรื่อง มาตรการการอนุรักษ์แหล่งน้ำดิบเพื่อการประปานครหลวง

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร 0205/21144

ลงวันที่ 12 พฤศจิกายน 2530

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสาร เรื่อง มาตรการการอนุรักษ์แหล่งน้ำดิบเพื่อการประปา

จำนวน 87 ชุด

๒๕/๑๒. ๒๕๓๐

ตามหนังสืออ้างถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้แจ้งให้กระทรวงวิทยาศาสตร์-

เทคโนโลยีและการพลังงาน ดำเนินการในเรื่องมาตรการการอนุรักษ์แหล่งน้ำดิบเพื่อการประปา-

นครหลวง ซึ่งกระทรวงฯ ได้เสนอคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2530 และคณะรัฐมนตรีมีมติ

ให้พิจารณาทบทวนร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีภายในวันอังคารที่

5 มกราคม 2531 นั้น

สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ ได้ดำเนินการ
ทบทวน มาตรการการอนุรักษ์แหล่งน้ำดิบดังกล่าวข้างต้นร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามข้อสั่งเกต
ของคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับมาตรการที่ห้ามตั้งหรือขยายโรงงานประเภทที่มีน้ำทิ้งที่ไม่มีสารพิษหรือ
วัตถุพิษเจือปนเรียบร้อยแล้ว และได้รับการพิจารณาเห็นชอบจากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
แล้วเมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2530 โดยมีรายละเอียดดังเอกสารที่ส่งมาด้วย ทั้งนี้ ในส่วนของ
มาตรการการควบคุมการตั้งหรือขยายโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่อนุรักษ์ที่ขอขยายนั้น ได้ปรับปรุง
ใหม่เป็น "ข้อกำหนดในทางปฏิบัติเพื่อการควบคุม" โดยมีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

1) ในเขต...../

9/15

1) ในเขตพื้นที่อนุรักษ์ไม่อนุญาตให้ตั้งหรือขยายโรงงานอุตสาหกรรมที่มีน้ำทิ้งประกอบด้วยสารพิษ

2) ในเขตพื้นที่อนุรักษ์นี้ในหลักการแล้วจะไม่ให้มีการตั้งหรือขยายโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นอีก ยกเว้นเฉพาะที่มีข้อผูกพันตามกฎหมายหรือตามมติคณะรัฐมนตรี และยกเว้นโรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็กที่น้ำทิ้งมีปริมาณความสกปรกในรูป บีโอดีไม่เกินวันละ 1 กิโลกรัม

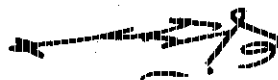
3) ในการพิจารณาอนุญาตให้ตั้งหรือขยายโรงงานอุตสาหกรรมในเขตอนุรักษ์ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา นอกจากจะเป็นไปตามเงื่อนไขในเรื่องน้ำทิ้งที่มีสารพิษและความสกปรกในรูปบีโอดีตามข้อกำหนดแล้ว ให้เป็นไปตามกฎกระทรวงมหาดไทย ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2528) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ด้วย

หนึ่งในหัวข้อ เรื่อง "แนวทางการดำเนินงานเพื่อการแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำดิบเพื่อการผลิตน้ำประปาของการประปานครหลวง" นั้น สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติได้พิจารณาปรับปรุงเพียงเล็กน้อย กล่าวคือ ได้ตัดประเด็นเกี่ยวกับ "แนวทางในเรื่องการย้ายจุดสูบน้ำดิบ" ออกตามความต้องการของกระทรวงมหาดไทยแล้ว

กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงานพิจารณาแล้วเห็นชอบกับมติของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติในการทบทวนมาตรการการอนุรักษ์แหล่งน้ำดิบเพื่อการประปานครหลวง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบและสั่งการต่อไปด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายบุญฤทธิ บรรทัดฐาน)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์
เทคโนโลยีและการพลังงาน

สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

กองมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม

โทร. 2785466

เอกสารสรุปเรื่อง

มาตรการการอนุรักษ์แหล่งน้ำดิบเพื่อการประปานครหลวง

เพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

1. เรื่องเดิม

ในปี พ.ศ. 2522 สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ได้เสนอมาตรการการอนุรักษ์แหล่งน้ำดิบเพื่อการประปานครหลวง ในส่วนที่เกี่ยวกับการป้องกันน้ำเสียและสารพิษจากการอุตสาหกรรมต่อคณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ 17 เมษายน 2522 ด้วยเหตุผลเพื่อการป้องกันมิให้คุณภาพน้ำดิบจากแม่น้ำเจ้าพระยาที่ตำบลลำไย ซึ่งจะใช้ในการผลิตน้ำประปาของการประปานครหลวงมีคุณภาพเสื่อมลง โดยกำหนดพื้นที่ห้ามตั้งหรือขยายโรงงานอุตสาหกรรมบางประเภทที่อยู่รอบบริเวณจุดสูบน้ำดิบ ได้แก่ พื้นที่ในเขตอำเภอบางอำเภอของจังหวัดปทุมธานีและพระนครศรีอยุธยา ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบกับมาตรการที่สำนักงานฯ เสนอ และให้กระทรวงทบวงกรมที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติต่อไป

2. ผลของมติ ครม. พ.ศ. 2522

จากประกาศมาตรการการอนุรักษ์แหล่งน้ำดิบเพื่อการประปานครหลวงเป็นมติ ครม. ในปี พ.ศ. 2522 นั้น กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับโรงงานอุตสาหกรรมทั้งหมด ได้ถือปฏิบัติตามมติดังกล่าวโดยเคร่งครัด โดยไม่อนุญาตให้ตั้งหรือขยายโรงงานอุตสาหกรรมประเภทที่มีน้ำทิ้งประกอบด้วยสารพิษ หรือที่มีน้ำทิ้งเกินกว่าวันละ 50 ลูกบาศก์เมตร ในบริเวณพื้นที่ที่กำหนดเป็นเขตอนุรักษ์ ได้แก่ สองฟากฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณจุดสูบน้ำดิบ ซึ่งผลของมติดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้คุณภาพน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาช่วงจากอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ถึงบริเวณจุดสูบน้ำลำไย ไม่มีปัญหาคุณภาพน้ำที่เป็นผลกระทบจากกิจกรรมการอุตสาหกรรมบนพื้นที่สองฟากฝั่งแม่น้ำตลอดมาจากการปี พ.ศ. 2522 ถึง 2528

3. ปัญหาที่เกิดขึ้น

ปลายปี พ.ศ. 2528 ถึงต้นปี พ.ศ. 2529 ผลการตรวจสอบคุณภาพน้ำแม่น้ำเจ้าพระยาที่จุดสูบน้ำลำไย ซึ่งใช้เป็นน้ำดิบสำหรับผลิตน้ำประปาพบว่าคุณภาพน้ำดิบในการผลิตน้ำประปาเสื่อมโทรมลง และทำให้ต้องใช้สารเคมีเพื่อกำจัดความสกปรกในขบวนการผลิตน้ำประปาเพิ่มปริมาณมากขึ้น

11/15

สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและพลังงาน จึงได้ร่วมกับการประสานครหลวงออกสำรวจเพื่อหาสาเหตุการเสื่อมโทรมของคุณภาพน้ำในบริเวณดังกล่าว สรุปได้ว่า สาเหตุของการเสื่อมคุณภาพมิได้มาจากต้นน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาช่วงบน แต่เกิดจากการได้รับผลกระทบจากน้ำทิ้งของโรงงานอุตสาหกรรมบริเวณรังสิต ที่อยู่นอกเขตอนุรักษ์ ด้านตะวันออกของทางรถไฟสายเหนือช่วงขนานกับคลองเปรมประชากร โดยน้ำทิ้งที่ผ่านการบำบัดแล้วจากโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ นั้นได้ไหลลงสู่คลองที่เชื่อมต่อกับคลองที่อยู่ในเขตอนุรักษ์ ทำให้มีผลกระทบต่อคุณภาพน้ำแม่น้ำเจ้าพระยาที่จุดสูบน้ำดิบสำแล นอกจากนี้ ยังมีสาเหตุย่อยอื่น ๆ อีก ได้แก่ น้ำทิ้งจากชุมชนและหมู่บ้านจัดสรรที่อยู่ใกล้เคียงการทิ้งขยะและสิ่งปฏิกูลลงสู่คลองของบ้านเรือนที่ปลูกกล้วยไม้คลองต่าง ๆ ทำให้เกิดการตื่นขึ้นของลำคลอง ซึ่งมีผลทำให้การไหลเวียนของน้ำในคลองเป็นไปไม่ได้ไม่สะดวกและเกิดการหมักหมมของของเสียในคลอง และขณะน้ำลงหรือเมื่อมีฝนตกมาก น้ำจากคลองจะไหลลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยาใกล้จุดสูบน้ำดิบสำแล จึงทำให้น้ำที่สูบน้ำเข้าคลองประปาเพื่อผลิตน้ำประปามีคุณภาพลดต่ำลงมาก

4. การดำเนินงานเพื่อการแก้ไข

จากปัญหาความเสื่อมโทรมของคุณภาพน้ำแม่น้ำเจ้าพระยาที่ใช้เป็นน้ำดิบของการประปา นครหลวง สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติได้ร่วมมือกับการประสานครหลวง, กรมโรงงานอุตสาหกรรมดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวในส่วนที่สามารถดำเนินการได้ทันที ได้แก่ การเข้มงวดในการควบคุมน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่ในพื้นที่อนุรักษ์และบริเวณใกล้เคียง และการประสานงานกับกรมชลประทานในเรื่องการปิดเปิดประตูน้ำระบายน้ำที่อยู่ใกล้จุดสูบน้ำดิบ นอกจากนี้ สำนักงานฯ ได้ประสานงานร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การประสานครหลวง กรมเจ้าท่า กรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมอนามัย กรมชลประทาน ฯลฯ ในการจัดทำมาตรการการอนุรักษ์แหล่งน้ำดิบเพื่อการประปา นครหลวงขึ้น และได้นำเสนอต่อคณะกรรมการประสานงานเพื่อการจัดการคุณภาพน้ำแม่น้ำเจ้าพระยา คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมเรื่องน้ำ และคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติพิจารณาให้ความเห็นชอบตามลำดับ และคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีมติให้นำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป

12/15

5. สาระของมาตรการการอนุรักษ์แหล่งน้ำดิบเพื่อการประปานครหลวง

มาตรการการอนุรักษ์แหล่งน้ำดิบเพื่อการประปานครหลวง มีวัตถุประสงค์ในการกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาคอนแทมเนชันของคุณภาพน้ำที่จุดสูบน้ำดิบสำแล โดยกำหนดแนวทางการดำเนินงานที่จะนำไปสู่การลดความปนเปื้อนของของเสียจากแหล่งกำเนิดและจากคลองที่เชื่อมต่อกับจุดสูบน้ำดิบ ดังรายละเอียดของแนวทางที่ปรากฏในตารางที่ 1 ทั้งนี้ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและมีหน้าที่รับผิดชอบได้นำไปปฏิบัติ เป็นการช่วยให้แหล่งน้ำดิบของการประปานครหลวงได้คงสภาพของคุณภาพที่สามารถใช้เป็นแหล่งน้ำเพื่อการประปาได้ตลอดไป

อนึ่ง ในแนวทางการดำเนินงานเพื่อการแก้ไขปัญหในช่วงระยะสั้นตามที่ระบุในตารางที่ 1 ให้มีการขยายพื้นที่เขตอนุรักษ์แหล่งน้ำดิบเพื่อการประปานครหลวงจากเดิม 200 ตารางกิโลเมตร เพิ่มขึ้นอีก 150 ตารางกิโลเมตรนั้น สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ได้ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมโรงงานอุตสาหกรรม การประปาฯ ฯลฯ พิจารณากำหนดการขยายเขตอนุรักษ์แหล่งน้ำดิบ ดังมีรายละเอียดเขตที่ขอขยายและข้อกำหนดในทางปฏิบัติ คือ

5.1 กำหนดเขตพื้นที่อนุรักษ์ที่ขอขยาย ประมาณ 150 ตารางกิโลเมตร

1) พื้นที่ในเขตจังหวัดปทุมธานี (ประมาณ 95 ตารางกิโลเมตร) ดังนี้

ตำบลคลองหนึ่ง และตำบลคลองสอง ในเขตอำเภอคลองหลวง ยกเว้นพื้นที่ในเขตอุตสาหกรรมนวนครโครงการที่ 1 และ 2

2) พื้นที่ในเขตจังหวัดอยุธยา (ประมาณ 55 ตารางกิโลเมตร) ดังนี้

ตำบลสนามชัย อำเภอบางไทร

ตำบลเกาะเกิด ตำบลบางกะสี ตำบลเชียงรากน้อย อำเภอบางปะอิน ยกเว้นพื้นที่ของ 3 ตำบลข้างต้น ที่อยู่ห่างจากแนวศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 (ถนนพหลโยธิน) และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 32 ทั้งสองข้าง ข้างละ 1,000 เมตร และยกเว้นพื้นที่ของโรงงานกระดาษ บางปะอิน

5.2 ข้อกำหนดในทางปฏิบัติ

1) ในเขตพื้นที่อนุรักษ์แหล่งน้ำดิบที่ขอขยายไม่อนุญาตให้ตั้งหรือขยายโรงงานอุตสาหกรรมที่มีน้ำทิ้งประกอบด้วยสารพิษ ดังต่อไปนี้

สารพิษประเภทโลหะหนัก ได้แก่

13/19

สังกะสี (Zn), โครเมียม (Cr), ทองแดง (Cu),ปรอท (Hg),
แมงกานีส (Mn), แคดเมียม (Cd), ตะกั่ว (Pb), ซีลีเนียม (Se), นิกเกิล (Ni),
แบเรียม (Ba) และเหล็ก (Fe)

วัตถุพิษในที่ใช้ในการเกษตรและสารเคมีอื่น ๆ ที่เป็นพิษ เช่น

พืชนี (Polychlorinated biphenyl), ไซยาไนด์ (CN),
สารหนู (As) และฟีนอล (Phenol) เป็นต้น

2) ในเขตพื้นที่อนุรักษ์แหล่งน้ำดิบในหลักการไม่ควรอนุญาตให้มีการตั้งหรือขยาย
โรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นอีก ยกเว้นอุตสาหกรรมที่มีอยู่ผูกพันตามกฎหมายหรือตามมติคณะรัฐมนตรี
คือ โรงงานกระดาษบางปะอิน และเขตอุตสาหกรรมนวนครโครงการที่ 1 และโครงการที่ 2 และ
ยกเว้นโรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็กที่น้ำทิ้งมีปริมาณความสกปรกในรูป บีโอดี ไม่เกินวันละ 1 กิโลกรัม

3) ในการพิจารณาอนุญาตให้ตั้งหรือขยายโรงงานอุตสาหกรรมในเขต
อนุรักษ์แหล่งน้ำดิบในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา นั้น นอกจากจะเป็นไปตาม ข้อ 1) และ ข้อ 2)
แล้ว ให้เป็นไปตามกฎกระทรวงมหาดไทย ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2528) ออกตามความใน
พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ด้วย

ขอบเขตของพื้นที่อนุรักษ์ที่ขยายเพิ่มเติมใหม่ ดังแสดงในรูปที่ 1

ประเด็นที่เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา

6.1 เพื่อโปรดพิจารณาให้ความเห็นชอบกับแนวทางการดำเนินงานเพื่อการแก้ไข
คุณภาพน้ำดิบเพื่อการประปานครหลวงตามตารางที่ 1 และให้หน่วยงานรับผิดชอบเร่งดำเนินการ
ตามแนวทางดังกล่าว

6.2 เพื่อโปรดพิจารณาให้ความเห็นชอบกับมาตรการการขยายเขตอนุรักษ์แหล่งน้ำดิบ
เพื่อการประปานครหลวงซึ่งขยายเพิ่มเติมอีก 150 ตารางกิโลเมตร ตามรูปที่ 1 โดยมีข้อกำหนด
ในทางปฏิบัติในพื้นที่ขยายตามรายละเอียดในข้อ 5.1 และ 5.2 และให้กระทรวงอุตสาหกรรม
และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติต่อไป

ตารางที่ 1 แนวทางการดำเนินงานเพื่อการแก้ไขปัญหาคูณภาน้ำดิบเพื่อการผลิตน้ำประปา
ของการประปานครหลวงที่เสนอขอความเห็นชอบต่อคณะรัฐมนตรี

การดำเนินงาน	หน่วยงานรับผิดชอบ
1. <u>การดำเนินงานระยะสั้น</u>	
1.1 ให้มีการขยายพื้นที่เขตอนุรักษ์แหล่งน้ำดิบเพื่อ การประปานครหลวงจากเดิม 200 ตาราง- กิโลเมตร เพิ่มขึ้นอีก 150 ตารางกิโลเมตร	สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อม- แห่งชาติ การประปานครหลวง กรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมโรงงานอุตสาหกรรม
1.2 ให้มีการเข้มงวดในการควบคุมน้ำทิ้งจาก โรงงานอุตสาหกรรม โดยเฉพาะโรงงาน ที่มีอยู่เดิมในเขตพื้นที่อนุรักษ์แหล่งน้ำดิบ	
1.3 ให้มีการประสานงานอย่างใกล้ชิดระหว่าง การประปานครหลวงกับกรมชลประทาน ในเรื่องการปิด-เปิดประตูระบายน้ำในคลอง ต่าง ๆ ที่มีทางเชื่อมต่อกับจุดสูบน้ำดิบ	การประปานครหลวง กรมชลประทาน
1.4 ให้มีการเข้มงวดในการใช้กฎหมายที่มีอยู่ อย่างเคร่งครัด เช่น ในเรื่องการระบาย น้ำลงคลองชลประทาน, การปลูกสร้างอาคาร และสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ รุกล้ำที่คลอง เป็นต้น	กรมชลประทาน กรมเจ้าท่า จังหวัด
1.5 ให้มีการขุดลอกคูคลอง เพื่อให้มีน้ำในคลอง มีการหมุนเวียนได้ดีขึ้น เช่น คลองเปรม- ประชากร คลองบางหลวงเชียงราก และ คลองข่อยต่าง ๆ ที่เชื่อมต่อกับแม่น้ำเจ้าพระยา เป็นต้น	กรมชลประทาน กรมเจ้าท่า จังหวัด

15/15

การดำเนินงาน	หน่วยงานรับผิดชอบ
1.6 ให้มีการพิจารณาปิดกั้นคลองที่จะ เป็นแหล่ง นำพาความสกปรกเข้าไปกระทบต่อคุณภาพน้ำ ที่จุดสูบน้ำดิบและปรับโครงสร้างการไหลของ น้ำในเส้นทางที่เหมาะสม แต่ต้องคำนึงถึง การปิดที่สามารถคงสภาพการสัญจรทางน้ำของ ประชาชนได้ เช่น การปิดกั้นคลองอ้อมกับ คลองเชียงรากใหญ่ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามความ จำเป็นและต่อเมื่อได้ดำเนินการมาตรการตาม แนวทางอื่น ๆ แล้ว แต่ไม่บังเกิดผล	การประปานครหลวง กรมชลประทาน กรมการปกครอง
2. <u>การดำเนินงานระยะยาว</u>	
2.1 ให้มีการออกกฎกระทรวง ระเบียบ เงื่อนไข มาตรการ หรือประกาศต่าง ๆ ตามกฎหมาย หรือพระราชบัญญัติที่ให้อำนาจ เช่น พระราชบัญญัติผังเมือง พระราชบัญญัติ- ควบคุมอาคาร โดยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ในการอนุรักษ์แหล่งน้ำดิบเพื่อการประปา	สำนักผังเมือง กรมโยธาธิการ
2.2 ให้มีการดำเนินงานในเรื่องการจัดหาแหล่งน้ำดิบ เพิ่มเติม	การประปานครหลวง สำนักงานคณะกรรมการ- พัฒนาการเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ
2.3 ให้มีการควบคุมน้ำทิ้งจากชุมชนย่านที่พักอาศัย เช่น หมู่บ้านจัดสรร และอาคารกิจกรรมของ ชุมชนประเภทต่าง ๆ ที่อยู่ในเขตอนุรักษ์และ บริเวณใกล้เคียงที่จะมีผลกระทบต่อแหล่งน้ำดิบ โดยตรง	สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อม- แห่งชาติ